

pokrajinski arhiv b nobi gorici

6000 NOVA GORICA
TRG EDVARDA KARDELJA 3
TELEFON: 05/50 27 738 FAX: 05/50 27 738

NOVA GORICA, 30.3.1988
ET.

pokrajinski arhiv v novi gorici

Trg E. Kardelja 3, 5000 Nova Gorica
Tel: 05/50-27-738 Telefaks: 05/50-27-738
E-mail: pa-ng@pa-ng.si
Spletne strani: www.pa-ng.si

SI-31407000
Tirnik: 173.2000

POKRAJINSKI ARHIV V NOVI GORICI
Trg Edvarda Kardelja 3
5000 Nova Gorica

Datum: 13. - 30. september 2011
Nat. znak: 13-30/9/2011

Priloga: Razstava in katalog k razstavi

Pokrajinski arhiv v Novi Gorici vam od 13. do 30. septembra 2011 v rotundi Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica predstavlja razstavo, ki jo je pripravila **Aleksandra Pavšič Milost**

Z dopisom se predstavim

V arhivih je med pisno kulturno dediščino tudi veliko dokumentov, ki so nastali pri poslovanju gospodarskih organizacij. Dopisni listi na predtiskanem papirju so eden od elementov celostne grafične podobe podjetja, ki ima zlasti v današnjih razmerah, ko je trg zasičen s ponudniki najrazličnejših izdelkov in storitev, izredno velik pomen. Podjetja ji posvečajo veliko pozornosti, saj jim omogoča široko prepoznavnost in s tem komercialno uspešnost. Osnovni element te prepoznavnosti je znak podjetja, ki je v poslovnem in potrošniškem svetu v uporabi povsod, kjer se pojavlja ime podjetja, na dopisnih listih, pisemskih ovojnica, dobavnica, računih, plakatih, štampiljkah, poslovnih vizitkah, zgibankah, letakih, brošurah, katalogih, internetnih straneh, v televizijskih reklamah itd. Znak podjetja je lahko sestavljen iz črk, slike ali kombinacije obojega. V današnjih globalizacijskih procesih postaja zlasti slikovni znak izredno pomemben element komuniciranja podjetja, saj presega jezikovne ovire. Zato mora biti jase in preprost ter prepoznaven glede na izdelek in storitev, ki ju ponuja podjetje.

Večina razstavljenih dopisnih listov je nastala v drugi polovici prejšnjega stoletja, nekateri so v uporabi še danes, nekaj pa jih sega v čas italijanske in avstrijske oblasti v naših krajih. Ti so nastali pri redkih podjetjih in številnih obrtnikih, ki so delovali že pred drugo svetovno vojno. Na razstavnih panojih in

v katalogu so znaki podjetij razvrščeni po gospodarskih zvrsteh oziroma področjih delovanja, v okviru letih pa od najstarejšega do najmlajšega. V spremnem besedilu je za večino podjetij, katerih znaki so predstavljeni na razstavi in v katalogu, nekaj osnovni podatkov o njihovem delovanju.

Znaki podjetij iz obdobja pred drugo svetovno vojno so večinoma zelo preprosti, sestavljeni le iz črk različnih oblik in velikosti, le redki so okrašeni z risbami. Po drugi svetovni vojni pa so postajali znaki podjetij vedno bolj slikoviti. Za prva desetletja je značilna zelo realistična likovna upodobitev dejavnosti podjetja, ki že sama po sebi pritegne pozornost in zelo nazorno pokaže, s čim se podjetje ukvarja. V znakih lesnih podjetij so bile risbe pohištva, lesarskega orodja (oblič, žaga), drevesnih listov, ostružkov, skladovnic lesa ipd. Gozdarske organizacije so si izbrale upodobitve dreves, hlodov in gozdnih poti, prevozniška podjetja skice cest, avtobusov in tovornjakov, kovaška risbe kovača ob nakovalu ter razne zobnike, gradbena podjetja opeko, mlevska podjetja mline, žitno klasje ali vrečo moke. Kmetijske zadruge so upodabljale vinsko trto in sadeže, mesnopredelovalna industrija govedo ipd.

Nekatera podjetja pa so si že za prve znake izbrala stilizirane in abstraktne podobe, ki sicer danes v znakih podjetij tudi prevladujejo. Za vsa podjetja pa velja, da so se njihovi znaki zaradi razvoja tehnologije in modnih smernic v oblikovanju z leti spreminjali. Nekatera podjetja so le nekoliko posodabljala že uveljavljene znake, druga pa so se odločala za povsem nove upodobitve.

Avtorica poudarja, da ne gre za sistematično študijo vseh podjetij in njihovih znakov, pač pa le za izbor, ki bo morda vzpodbuda za nadaljnje raziskave te zanimive tematike.

Metka Nusdorfer Vuksanović

Oče in sin zapisana glasbi. Ivan Kacin (1884–1953): organist, izdelovalec orgel, zborovodja. Paul John Sifler (1911–2001): skladatelj, organist, zborovodja. Nova Gorica: Pokrajinski arhiv, 2012, 52 strani

Malokdaj se človeku zgodi, da ga kak dogodek ali kako nepričakovano odkritje tako zelo osvoji, da mu vtisne pečat v srce in dušo in ga pripravi do pravega ganotja. To se je zgodilo piscu tega zapisa proti koncu leta 2011 in v prvih mesecih tega. Vse je prišlo iznenada.

Znana upokojena novinarka in pisateljica zgodovinskega knjig s posebnimi primorskimi temami Dorica Makuc iz Gorice je dala v pozni jeseni minulega leta Pokrajinskemu arhivu v Novi Gorici pobudo, da

OČE IN SIN ZAPISANA GLASBI

IVAN KACIN (1884 - 1953)
organist, izdelovalec orgel, zborovodja

PAUL J. ŠIFLER (1911 - 2001)
skladatelj, organist, pianist, zborovodja

bi ob stoti obletnici rojstva in deseti obletnici smrti skladatelja, organista in zborovodje Pavla Šiflerja, njegovega polbrata, pripravili priložnostno razstavo o njem in njegovem očetu Ivanu Kacinu.

Časa ni bilo prav veliko, treba se je bilo hitro odločiti in razstavo v kratkem času pripraviti. Kolegica Aleksandra Pavšič - Milost je sprejela nevhvaležno nalogo, ki pa ji je poleg trdega dela pod časovnim pritiskom prinesla veliko zadoščenja in posebnih doži-

vetij. Postavila je razstavo. Novembra 2011 je bila najprej v zakristiji župnijske cerkve v Mirnu pri Gorici, nato pa je bila decembra istega leta predstavljena v imenitno okolje graščine v Polhov Gradec in tam je bila na ogled do maja 2012. Potem pa se je preselila še v Dom Franca Močnika pri sv. Ivanu v Gorici. V Polhovem Gradcu je bila odprta za ogled na štefanovo 2011, ko je domovina praznovala dan samostojnosti in enotnosti. Domačini pa so na ta dan z občuteno kulturno prireditvijo tudi odkrili spominsko ploščo v čast Pavlu Šiflerju. Življenje primorske družine Kacin iz Otaleža pri Cerknem je bilo namreč vsaj v treh rodovih močno povezana s Polhovim Gradcem. Tako je pot razstave obsegla Goriško v obeh državah ter ta lepi kraj v bližini Ljubljane.

Kolegica Aleksandra je predstavila pretresljivi življenjski poti dveh pomembnih Slovencev, očeta in sina, ki se v življenju nikoli nista srečala, ki sta živela in ustvarjala na različnih koncih sveta, v različnih okoliščinah, a sta imela eno veliko skupno stvar – ljubezen do orgel in glasbe nasploh, tako da sta jim posvetila vse svoje življenje. Prav ob orglah in zvokih glasbe sta se vsaj na simbolni ravni tudi srečala. Ivan Kacin je svojo glasbeno ustvarjalno pot preživljal v različnih krajih Slovenije, največ v Polhovem Gradcu, Ljubljani in Domžalah ter Gorici. Njegov sin Pavel Gerjol (ki ga je v Ameriki očim posvojil in mu dal svoj priimek Šifler) pa je svoji glasbeni muzi stregel onkraj »velike luže« – v Združenih državah Amerike, kjer je po otroštvu v Polhovem Gradcu preživel skoraj vse življenje. Večino arhivskega gradiva je prispevala Dorica Makuc, nekaj malega pa še Pokrajinski arhiv v Novi Gorici, Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani ter Angele Tomanič in Ivanka Uršič.

*Družinska fotografija Tišlerjevih z Otaleža okoli leta 1925
(prvi z desne stoji Ivan Kacin, sedita oče Janez in mama Marija).*

Pavel Gerjol leta 1920 ob prejemu zakramenta sv. birmе.

Razstavno gradivo na 109 razstavnih enotah omogoča razsežen in globok vpogled v življenjski zgodbi in ustvarjalnost obeh glasbenikov. Kljub kratkemu času za zbiranje gradiva in postavitvev razstave je avtorici uspelo ponuditi na ogled slikovito podobo, ki je pritegnila zanimanje obiskovalcev in odstrla številne zanimive posebnosti iz življenja in ustvarjalnega opusa

Ivana in Pavla. Privlačno in pestro podobo razstave ustvarjajo spisovni dokumenti in lepe fotografije, koncertni listi, notni zapisi, časopisni članki in zapisi iz literature. Večino arhivskega gradiva je prispevala Dorica Makuc, nekaj dopolnil pa je tudi iz posameznih fondov in zbirk Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici.

Sam sem vsaj nekoliko spremljal nastajanje razstave in izjemni trud kolegice, ki mu ga je kolegica namenila. Vsa razsežnost njenega dela pa se mi je imenitno razodela ob ogledu razstave.

Nenavadna zgodba očeta in sina, njuna pretresljiva življenjska pot, me je docela prevzela.

Malo je manjkalo, da ne bi razstava ostala brez kakega spremljajočega pripomočka. Velika škoda bi bila, da ne bi ta zgodba dobila podrobnejšega opisa v vsaj skromnem katalogu.

Spodbuda kolegici, da bi se vendarle lotila še tega opravila, ji je sicer naložila mnogo dodatnega dela, a je sad te požrtvovalnosti pravi biser, ki je dragocen prispevek k slovenski biografski literaturi, predstavitev Pavla Šiflerja pa zagotovo najbolj izčrpna in temeljita doslej. Branje te tako rekoč filmsko dramatične družinske zgodbe, ki sem jo lahko spremljal ob sestavljanju kataloga, pa me je v tolikšni meri prevzela, da se je zgodilo, kar sem napisal v prvem stavku pričujočega poročila.

Del reklamnega kataloga Kacinove delavnice v Gorici, okoli leta 1925.

Katalog, ki je bil sprva zamišljen kot skromen ostanek razstave, je nazadnje postal izjemna publikacija, a ne po obsegu ali tiskarskem dosežku, ampak kot trajni prispevek k celostni podobi dveh osebnosti in njune pretresljive življenjske poti.

Osemindeset strani življenjepisa Ivana in Pavla (ki ga spremljajo še natančno opisan seznam razstavljenega gradiva in nekaj slikovnih prilog) je treba priporočiti vsakemu v branje, da bo lahko spoznal, kaj

vse se lahko pripeti ljudem v zapletenih življenjskih okoliščinah, ki pa lahko rojevajo neverjetno ustvarjalnost in ta mora biti trajno zapisana v slovenski zgodovinski spomin. To se je zgodilo z razstavo in katalogom, ki sta dragoceni vezenini za slovensko kulturno zgodovino v Šiflerjevem jubilejnem letu.

Jurij Rosa